7 Απριλίου 2014

Ο Ακάθιστος Ύμνος στον Ιστορικό Ναό Του

Με την Ακολουθία του Ακάθιστου Ύμνου εκδηλώνονται ευχαριστίες και εγκώμια στο πρόσωπο της Παναγίας. Αποτελείται, κατά βάση, από τον Ακάθιστο Ύμνο και τον Κανόνα του Ακάθιστου Ύμνου, πλαισιωμένα με ψαλμούς, απολυτίκια και ευχές. Και τα δύο χαρακτηρίζονται ως αριστουργήματα της Βυζαντινής υμνολογίας , που εξαίρουν το έργο και το πρόσωπο της Υπεραγίας Θεοτόκου , με θεολογικό βάθος, κομψότητα λόγου, μουσικό κάλλος, αγιοπνευματική έμπνευση. Στον Ιστορικό ναό του Αγίου Νικολάου στην παλιά πόλη του Ναυπλίου τελέσθηκε η ακολουθία του Ακάθιστου ύμνου χοροστατούντος του Μητροπολίτη Αργολίδος κ.κ Νεκταρίου. Στον Ιερό ναό έχουν τεθεί προς προσκύνηση τεμάχια Ιερού Λειψάνου του Αγίου Λουκά επισκόπου Συμφερουπόλεως Κριμαίας του Ιατρού.

Δημιουργοί

Ο Κανόνας του Ακάθιστου είναι έργο των Ιωάννου Δαμασκηνού (οι ειρμοί) και Ιωσήφ Ξένου του Υμνογράφου (τα τροπάρια) . Πηγές του Ύμνου είναι η Αγία Γραφή

και οι Πατέρες της Εκκλησίας ενώ ο συνθέτης, ο χρόνος και η αιτία της σύνθεσης του Ύμνου, παραμένουν ακόμα ανεξακρίβωτα από τους μελετητές. Ένα είναι το αδιαμφισβήτητο στοιχείο, που μας δίνουν οι σχετικές πηγές , ότι ο ύμνος εψάλλετο ως ευχαριστήριος ωδή προς την υπέρμαχο στρατηγό του Βυζαντινού κράτους.

Περιεχόμενο

Ο «Κανόνας» (τα Τροπάρια των Χαιρετισμών), με εννέα ωδές , οι ειρμοί των οποίων είναι:
α) Ανοίξω το στόμα μου και πληρωθήσεται πνεύματος,
γ) Τους σους υμνολόγους Θεοτόκε,
δ’) Ο καθήμενος εν δόξη επί θρόνου θεότητος,
ε) Εξέστη τα σύμπαντα, επί τη θεία δόξη σου,
στ) Την θείαν ταύτην και πάντιμον,
ζ) Ουκ ελάτρευσαν, τη κτίσει οι θεόφρονες,
η) Παίδας ευαγείς εν τη καμίνω,
θ) Άπας γηγενής, σκιρτάτω τω πνεύματι,

Ο «Ακάθιστος Ύμνος»: περιλαμβάνει το Απολυτίκιο «Το προσταχθέν μυστικώς λαβών εν γνώσει,» , το Κοντάκιο «Τη Υπερμάχω Στρατηγώ τα νικητήρια,» , τους 24 Οίκους (στροφές) σε αλφαβητική ακροστιχίδα (Α – Ω) και δύο Εφύμνια (η τελευταία φράση του ύμνου που επαναλαμβάνει ο λαός) το «Χαίρε, Νύμφη ανύμφευτε» και το «Αλληλούια».

Δομή

Οι περιττοί Οίκοι (αυτοί που αρχίζουν από τα στοιχεία Α, Γ, Ε, Η, κλπ.) αποτελούνται από 18 στίχους , οι 5 πρώτοι στίχοι περιέχουν την διήγηση , οι επόμενοι 12 στίχοι αποτελούν τους Χαιρετισμούς στη Θεοτόκο και ο 18ος είναι το εφύμνιο « Χαίρε, Νύμφη ανύμφευτε» . Οι άρτιοι Οίκοι (που αρχίζουν από τα στοιχεία Β, Δ, Ζ, Θ, κλπ.) έχουν 5 στίχους ως διήγηση και το εφύμνιο «Αλληλούϊα» .

Τους χαιρετισμούς αυτούς τους απευθύνουν: ο Αρχάγγελος Γαβριήλ (Α, Γ), ο Ιωάννης ο Πρόδρομος ως έμβρυο ακόμα (Ε), οι ποιμένες (Η), οι Μάγοι (Ι), οι πιστοί που ερύσθησαν από τα είδωλα (Λ), οι πιστοί γενικά (Ν, Ο, Ρ, Τ, Φ, Ψ).

Ο Ύμνος διακρίνεται σε δύο ενότητες χωρίς όμως να λείπουν από κάθε ενότητα και στοιχεία της άλλης :

Α) Α-Μ, που αποτελεί το ιστορικό τμήμα
Ο πρωτοστάτης άγγελος, ο Γαβριήλ, έρχεται και φέρνει το θεϊκό μήνυμα, το «χαίρε», στην Θεοτόκο (Α)

Εκείνη απορεί για τον παράδοξο τρόπο της συλλήψεως (Β)•
Ο Γαβριήλ της εξηγεί την απόρρητο βουλή του Θεού (Γ)
Και η δύναμις του Υψίστου επισκιάζει την απειρόγαμο Παρθένο και συλλαμβάνει τον Υιο του Θεού (Δ).
Η Θεοτόκος επισκέπτεται την συγγενή της Ελισάβετ, την μέλλουσα μητέρα του Προδρόμου, και ανταλλάσσουν προφητικούς λόγους (Ε).
Ο Ιωσήφ, ο μνηστήρ της Παρθένου, ταράσσεται από την ζάλη των αμφιβόλων λογισμών, αλλά πληροφορείται από τον άγγελο το μυστήριο της συλλήψεως (Ζ).
Ο Χριστός γεννάται και οι ποιμένες προσκυνούν τον αμνό του Θεού (Η).
Ο θεοδρόμος αστέρας δείχνει τον δρόμο στους μάγους της Ανατολής (Θ), αυτοί τον προσκυνούν (Ι)
Και δι άλλης οδού αναχωρούν για την Βαβυλώνα, οι θεοφόροι κήρυκες (Κ).
Στην Αίγυπτο ο φυγάς Κυριος συντρίβει τα είδωλα και με τον φωτισμό της αληθείας διώχνει το σκότος του ψεύδους (Λ).
Και ο Συμεών δέχεται στην αγκάλη του ως βρέφος τεσσαρακονθήμερο τον τέλειο Θεο και λαμβάνει την ποθητή απόλυσι (Μ)

Β) Ν-Ω, που αποτελεί το δογματικό-θεολογικό τμήμα
Η νέα κτίσις, που δημιουργεί ο Λογος του Θεού με την σάρκωση Του, δοξολογεί τον δημιουργό (Ν).
Ο παράξενος -«ο ξένος» – τόκος προτρέπει τους ανθρώπους να ξενωθούν από τον κόσμο και να μεταθέσουν τον νου των στον ουρανό (Ξ).
Όλος ήταν στην γη ο δοξολογούμενος Λογος, αλλά και από τον ουρανό δεν απουσίαζε (Ο).
Οι άγγελοι θαύμασαν το έργο της ενανθρωπήσεως και την κοινωνία του Θεού και των ανθρώπων (Π).
Οι σοφοί και ρήτορες του κόσμου έμειναν άφωνοι, μη μπορώντας να εξηγήσουν το μυστήριο του παρθενικού τόκου (Ρ).
Ο Ποιμήν -Θεός γίνεται πρόβατο –άνθρωπος θέλοντας να σώσει τον κόσμο (Σ).
Η Παρθένος γίνεται φυλακτήριο τείχος των παρθένων και όλων των πιστών (Τ).
Κανείς ύμνος δεν μπορεί να πληρώσει τον φόρο του χρέους στον Σαρκωθέντα Βασιλέα (Υ).
Η Θεοτόκος είναι η φωτοδόχος λαμπάδα, που μας καθοδηγει στην γνώση του Θεού (Φ).
Ο Χριστός ήρθε στο κόσμο για να του δώσει χάρη και συγχώρηση (Χ).
Η δοξολογία προς τον Υιο συνδέεται και προς την ανύμνηση του έμψύχου ναού Του, της Θεοτόκου (Ψ).
Ο Ύμνος κλείνει με μία θαυμαστή αποστροφή προς την Παρθένο: «Ω πανύμνητε μήτερ η τεκούσα τον πάντων αγίων αγιώτατον Λογον,..»

Γιατί όμως ψάλλεται την Μεγάλη Τεσσαρακοστή;

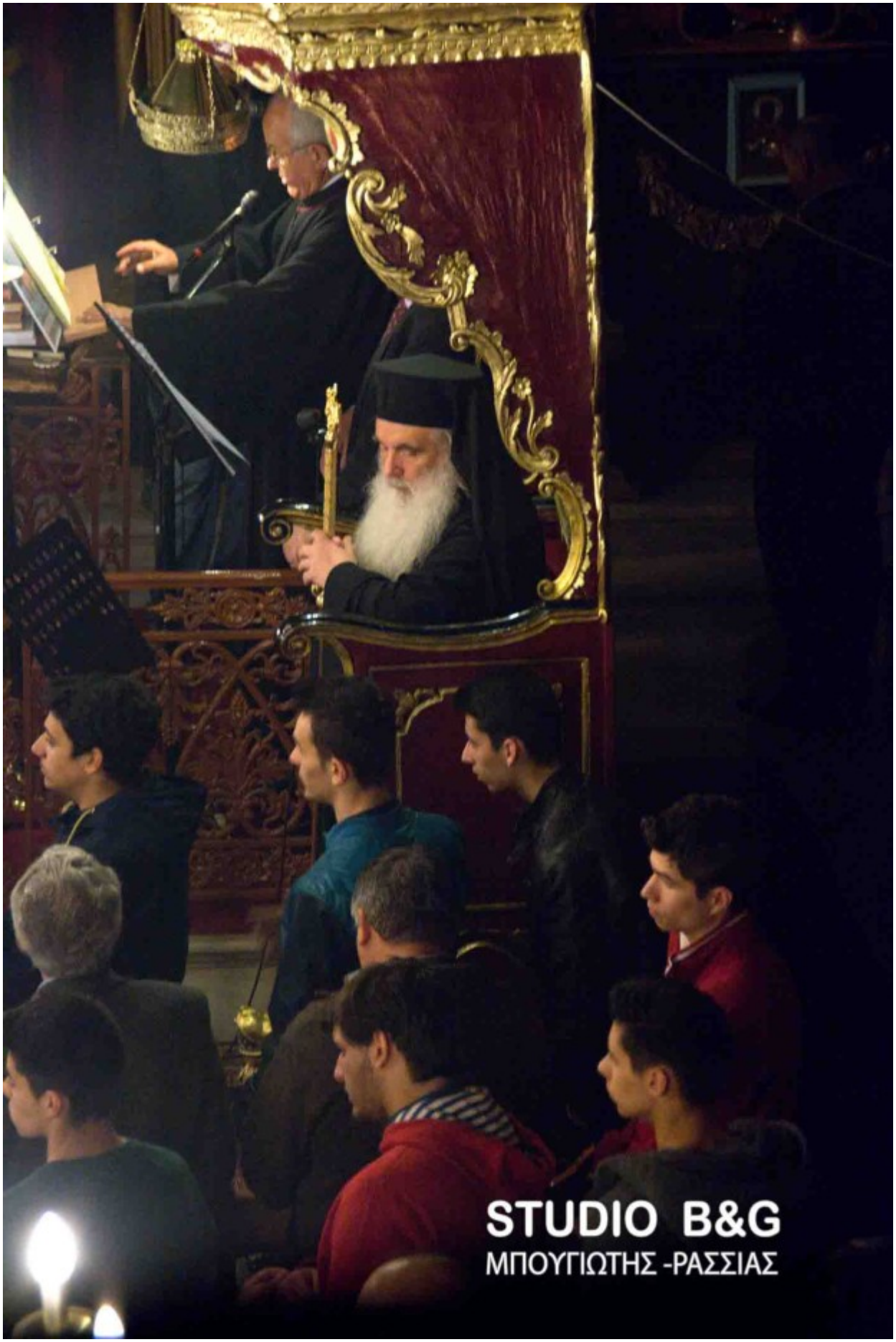
Ο Ακάθιστος Ύμνος δεν συνδέεται άμεσα με την περίοδο της Μεγάλης Τεσσαρακοστής , αλλά με την εορτή του Ευαγγελισμού, που εμπίπτει όμως πάντοτε μέσα στη κατανυκτική αυτή περίοδο.
Είναι η μόνη μεγάλη εορτή, που λόγο του πένθιμου χαρακτήρος της Τεσσαρακοστής, στερείται προεορτίων και μεθεόρτων. Αυτήν ακριβώς την έλλειψη έρχεται να καλύψη η ψαλμωδία του Ακαθίστου, τμηματικώς κατά τα Απόδειπνα των Παρασκευών και ολόκληρος κατά το Σαββατο της Ε’ εβδομάδος. Το βράδυ της Παρασκευης ανήκει λειτουργικώς στο Σαββατο, ημέρα που μαζί με την Κυριακή είναι οι μόνες ημέρες της εβδομάδος των Νηστειών, κατά τις οποίες επιτρέπεται ο εορτασμός χαρμόσυνων γεγονότων, και στις οποίες, μεταφέρονται οι εορτές της εβδομάδος.

Άλλωστε αυτή την Ακολουθία την τελούμε και άλλες περιόδους του έτους (στα μοναστήρια κάθε βράδυ μαζί με το Μικρό Απόδειπνο διαβάζουν και τους Χαιρετισμούς της Παναγίας μας). Αντίθετα όλες τις άλλες Ιερές ακολουθίες (Προηγιασμένη, Μ. Απόδειπνο, Μ. Κανών) τις συναντούμε μόνο την περίοδο της Σαρακοστής.

STUDIO B&G
ΜΠΟΥΓΙΩΤΗΣ-ΡΑΣΣΙΑΣ

STUDIO B&G
ΜΠΟΥΓΙΩΤΗΣ-ΡΑΣΣΙΑΣ

STUDIO B&G
ΜΠΟΥΓΙΩΤΗΣ -ΡΑΣΣΙΑΣ

STUDIO B&G
ΜΠΟΥΓΙΩΤΗΣ -ΡΑΣΣΙΑΣ

STUDIO B&G
ΜΠΟΥΓΙΩΤΗΣ -ΡΑΣΣΙΑΣ

STUDIO B&G
ΜΠΟΥΓΙΩΤΗΣ -ΡΑΣΣΙΑΣ

STUDIO B&G
ΜΠΟΥΓΙΩΤΗΣ -ΡΑΣΣΙΑΣ

Πηγή:STUDIO B&G -Ευάγγελος Μπουγιώτης